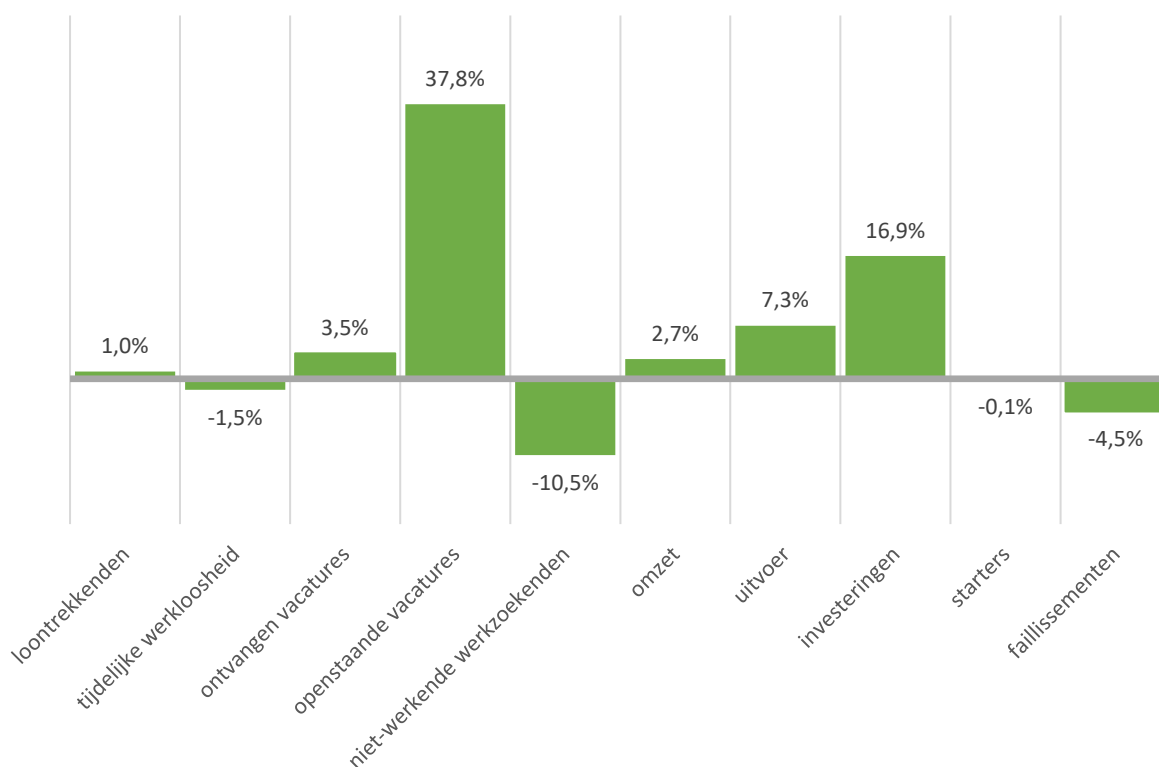

Limburgradar

Driemaandelijke situatieschets van de Limburgse economie

JULI 2018

Evolutie 1^e kwartaal 2018 t.o.v. 1^e kwartaal 2017

→ Limburgse economie zet opmars verder
in 1^e kwartaal van 2018

→ Opvallend meer investeringen en openstaande vacatures
in Limburgse bedrijven dan in Vlaanderen

→ Aantal starters neemt niet langer toe

pom
Limburg
economisch
versnellen

Limburgse economie zet opmars verder in 1^e kwartaal 2018

Opmerking: wegens de onbeschikbaarheid van de provinciale bouwvergunningcijfers sinds juni 2017, wordt de bouwevoluitie niet opgenomen in deze editie van de Limburgradar.

Na een uitmuntend jaar 2017, gaat de Limburgse economie ook begin 2018 op het elan verder. 9 van de 10 beschouwde indicatoren laten in het 1^e kwartaal van 2018 een verbeterde score optekenen t.o.v. het 1^e kwartaal van 2017. In Vlaanderen scoren 8 van de 10 indicatoren begin 2018 beter dan begin 2017.

Optimale afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer dan ooit van cruciaal belang

De sterkst presterende indicator in deze Limburgradar is andermaal het aantal openstaande vacatures, dat in Limburg in het 1^e kwartaal van 2018 toenam met 37,8% t.o.v. het 1^e kwartaal van 2017 (Vlaanderen: +21,1%). In combinatie met een sterk dalend aantal niet-werkende werkzoekenden in dezelfde periode (-10,5% in Limburg; -6,5% in Vlaanderen) zorgt dit voor een historisch lage spanningsgraad. Zo waren er in juni jl. nog slechts 4,8 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature in Limburg. In Vlaanderen is de spanningsgraad zelfs nog lager (3,5 nwwz per openstaande vacature). Gezien het geringe aanbod aan niet-werkende werkzoekende arbeidskrachten en de grote vraag naar invulling van arbeidsplaatsen, is een optimale afstemming van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt (bv. middels opleidingen) meer dan ooit van cruciaal belang om de openstaande vacatures in te vullen en om nog meer mensen aan het werk te krijgen.

Opvallend meer investeringen in Limburgse bedrijven dan in Vlaanderen

Het grootste verschil tussen Limburg en Vlaanderen in de economische prestaties van het 1^e kwartaal van 2018 doet zich voor bij de investeringen. De Limburgse bedrijven investeerden in de eerste 3 maanden van dit jaar voor een totaalbedrag dat 16,9% hoger lag dan in het 1^e kwartaal van 2017. Terzelfdertijd daalde het investeringsbedrag van de Vlaamse bedrijven met 1,2%. Mogelijk wijst dit op een hoger ondernemersvertrouwen bij de Limburgse bedrijven dan bij hun Vlaamse collega's, wat eveneens tot uiting komt in de conjunctuurcurves van de Nationale Bank van België. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het sterk toenemende ondernemersvertrouwen in Limburg, net zoals in Vlaanderen, van in het najaar van 2017, begin 2018 wat getemperd wordt.

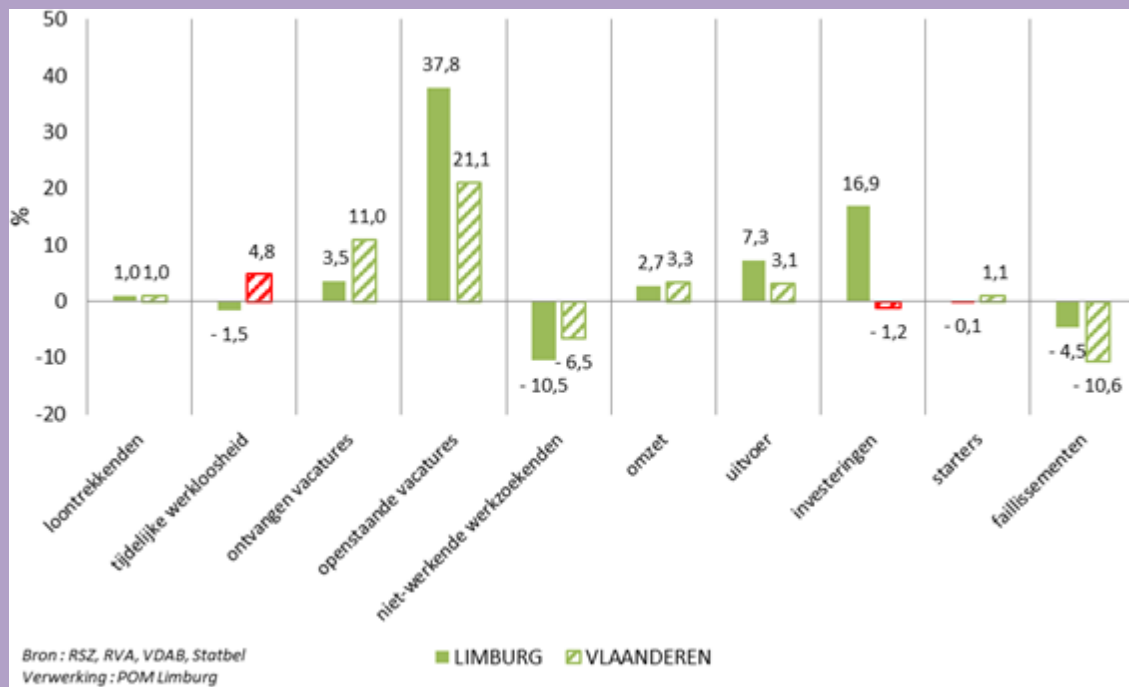
Aantal starters neemt niet langer toe

Nadat het aantal starters in Limburg zowel in 2016 als in 2017 alle records brak, lijkt het plafond nu stilaan in zicht. In het 1^e kwartaal van 2018 werden in Limburg 2.126 ondernemingen opgestart. Dat zijn er nagenoeg evenveel als in de eerste 3 maanden van 2017 (-0,1%). In Vlaanderen nam het aantal starters in dezelfde periode nog licht toe met 1,1%.

1. Limburgradar

De Limburgradar toont de %-evolutie van meerdere economische indicatoren in een bepaalde periode t.o.v. dezelfde periode van het jaar voordien. De volledig gekleurde staven geven Limburg weer, de gearceerde staven Vlaanderen. Groen wijst op een verbetering, rood op een verslechterde situatie. Wegens de onbeschikbaarheid van de provinciale bouwvergunningcijfers sinds juni 2017, wordt de bouwevolutie niet opgenomen in deze editie van de Limburgradar.

Evolutie 1^e kwartaal 2018 t.o.v. 1^e kwartaal 2017

Evolutie 2017 t.o.v. 2016

Synthese

- De Limburgse economie zet ook in het 1^e kwartaal van 2018 haar opmars verder. 9 van de 10 beschouwde indicatoren laten een verbeterde score optekenen t.o.v. het 1^e kwartaal van 2017. Enkel het aantal starters stabiliseert (-0,1%). Op Vlaams niveau weten 8 van de 10 indicatoren zich te verbeteren, alleen de tijdelijke werkloosheid en de investeringen slagen daar niet in.
- De sterkste scores in Limburg vergeleken met Vlaanderen worden opgetekend door het stijgend aantal openstaande vacatures (+37,8% in Limburg vs. +21,1% in Vlaanderen) en de investeringen van bedrijven (+16,9% in Limburg vs. -1,2% in Vlaanderen). Ook het aantal niet-werkende werkzoekenden blijft in Limburg sterker afnemen dan in Vlaanderen (-10,5% vs. -6,5%).
- Vergeleken met het 1^e kwartaal van 2017 scoort Limburg in het 1^e kwartaal van 2018 op 4 indicatoren minder goed dan Vlaanderen. Het grootste verschil wordt vastgesteld bij de toename van het aantal ontvangen vacatures (+3,5% in Limburg vs. +11,0% in Vlaanderen) en bij de daling van het aantal faillissementen (-4,5% in Limburg vs. -10,6% in Vlaanderen). Voorts scoort Limburg iets minder goed dan Vlaanderen inzake de omzet en het aantal starters.

De in deze conjunctuurradar gebruikte kwantitatieve economische indicatoren worden in dit conjunctuurrapport verder nog eens elk apart behandeld vanaf begin 2015 wanneer de economische relance van 2013 duidelijk wordt hernomen na een conjunctuurpauze in 2014. De grafieken tonen telkens de meest recent beschikbare cijfers, maar bij de daarop volgende syntheses worden enkel de resultaten tot en met het beschouwde kwartaal in de Limburg radar opgenomen.

2. Loontrekkenden

De "Snelle Ramingen van de tewerkgestelde werknemers naar woonplaats" van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) omvatten de werknemers die moeten aangegeven worden aan de RSZ (inclusief het vroegere RSZPPO voor de plaatselijke en provinciale overheden). Aangezien in de betrokken regio's de overgrote meerderheid werkt in de regio waar ze woont, wordt met deze snelle ramingen naar woonplaats een representatieve indicatie verkregen over de evolutie van de bezoldigde tewerkstelling.

Evolutie loontrekkenden naar woonplaats maart 2015 – maart 2018 (Indices, maart 2015 = 100)

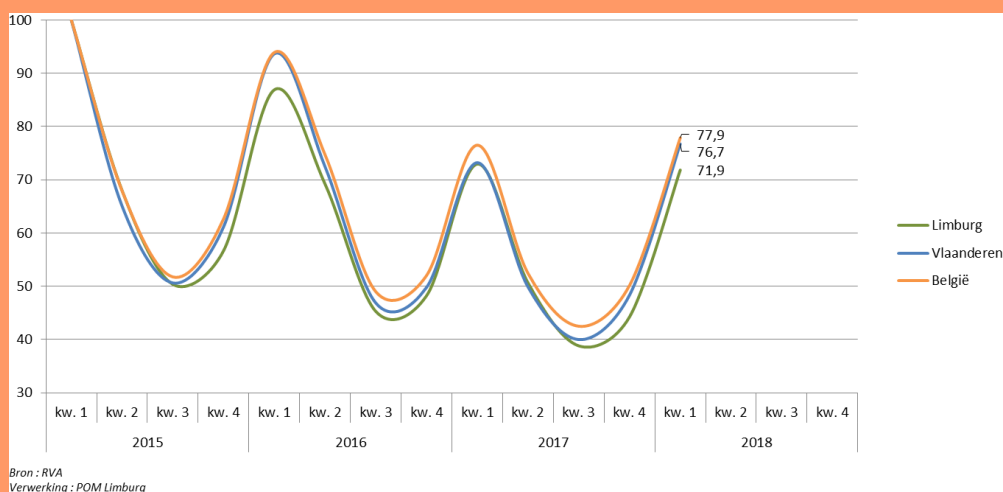
Synthese

- Het aantal Limburgers met een loontrekkende job blijft toenemen. Volgens de 'Snelle Ramingen' van de RSZ hebben 301.800 Limburgers een job in het 1^e kwartaal van 2018. Dat zijn er 3.000 meer dan in hetzelfde kwartaal van 2017 (+1,0%). Limburg houdt daarmee hetzelfde stijgingspercentage aan als Vlaanderen.
- De afgelopen drie jaren is het aantal Limburgers met een job in loondienst toegenomen met 3,6%. Sinds maart 2015 sluit Limburg naadloos aan bij de algemeen stijgende jobtrend van de laatste jaren in Vlaanderen en België.

3. Tijdelijke werkloosheid

Het verleden heeft aangetoond dat de tijdelijke werkloosheid een goede voorspeller is wat betreft de toekomstige evolutie van de werkgelegenheid. Er bestaat een negatief verband tussen de twee. Wanneer de tijdelijke werkloosheid daalt, stijgt de werkgelegenheid, en vice versa. Een tijdelijk werkloze is een werkloze die door een arbeidsovereenkomst is verbonden waarvan de uitvoering tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, geschorst is. Een werknemer kan tijdelijk werkloos gesteld worden wegens economische oorzaken, technische stoornis, slecht weer, overmacht, collectieve jaarlijkse vakantie, staking of lock-out.

Evolutie tijdelijk werklozen januari 2015 – maart 2018 (indices, 1^e kwartaal 2015 = 100)

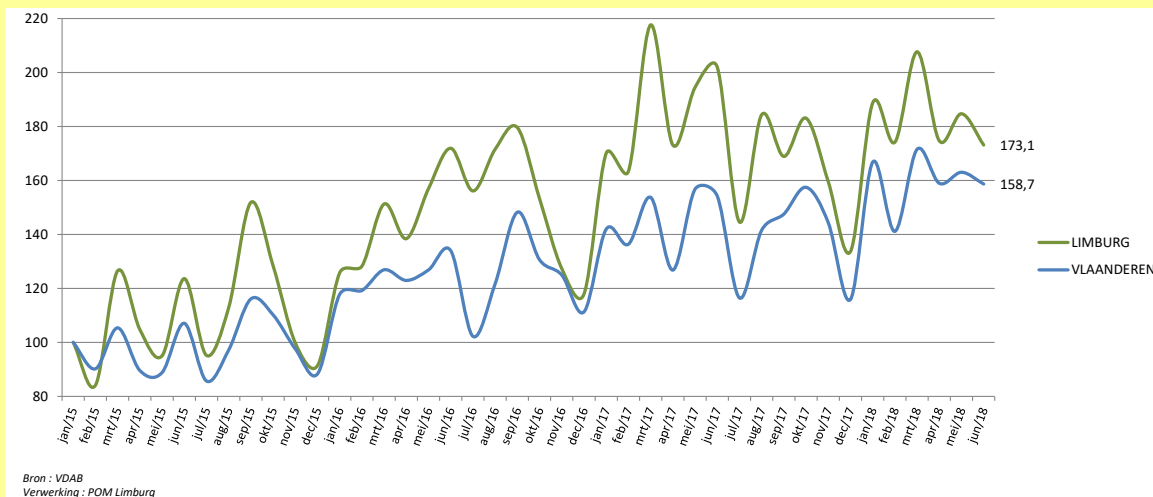
Synthese

- Limburg kent in het 1^e kwartaal van 2018 nog steeds een afname van het aantal tijdelijk werklozen t.o.v. hetzelfde kwartaal van 2017 (-1,5%). Dit in tegenstelling tot Vlaanderen waar de dalende tendens van de laatste jaren zijn bodem lijkt bereikt te hebben en het aantal tijdelijk werklozen terug toeneemt in het 1^e kwartaal van 2018 (+4,8%).
- Over een langere periode beschouwd (afgelopen 3 jaren) is de daling van de tijdelijke werkloosheid erg spectaculair, en nog meer uitgesproken in Limburg (-28,1%) dan in Vlaanderen (-23,3%) en België (-22,1%).

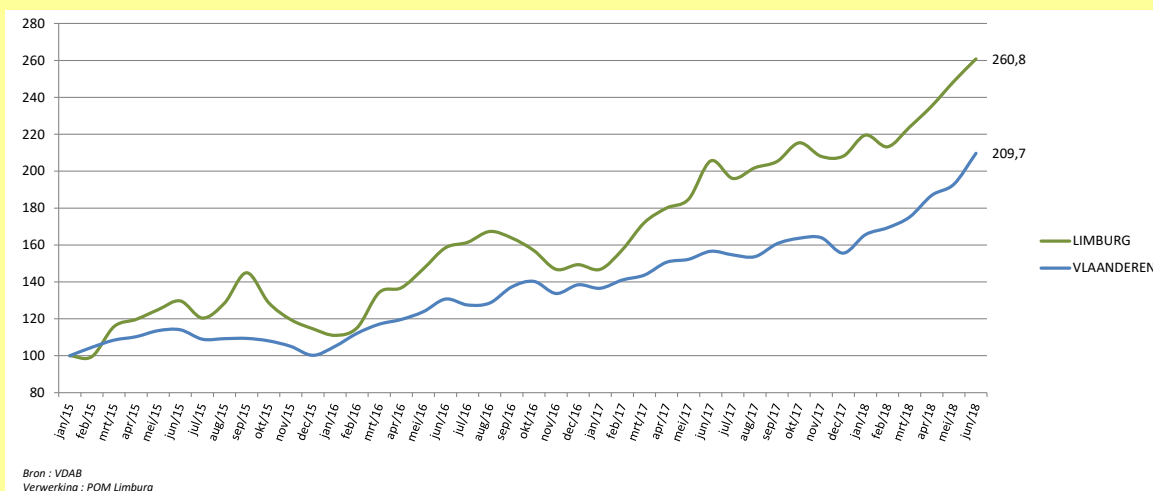
4. Vacatures

Het betreft hier de vacatures uit het Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdrachten (NECzU) die rechtstreeks aan de VDAB gemeld worden. De in het verleden meegetelde vacatures uit het NECzU via wervings- en selectie-kantoren zijn niet meer opgenomen. Volgens de VDAB geeft dit een reëler beeld van de arbeidsmarktevoluties.

Evolutie ontvangen vacatures januari 2015 – juni 2018 (indices, januari 2015 = 100)

Evolutie openstaande vacatures januari 2015 – juni 2018 (indices, januari 2015 = 100)

Synthese

- In de maanden januari, februari en maart 2018 telde de VDAB in Limburg in totaal 7.679 ontvangen vacatures. Dat zijn er 3,5% meer dan in dezelfde maanden in 2017. In Vlaanderen steeg het aantal ontvangen vacatures terzelfdertijd met 11,0%.
- De stijging van het aantal openstaande vacatures in Limburg blijft opvallend sterk. Nadat deze indicator reeds de grootste toename liet optekenen in de Limburg radar voor het jaar 2017, is dat ook in het 1^e kwartaal van 2018 weer het geval. T.o.v. van een jaar eerder steeg het aantal openstaande vacatures in Limburg in de eerste 3 maanden van 2018 met liefst 37,8%. In Vlaanderen bedroeg de toename 21,1%. De economische hoogconjunctuur zorgt onmiskenbaar voor een krapte op de arbeidsmarkt.

5. Niet-werkende werkzoekenden

De niet-werkende werkzoekenden (nwwz) zijn de werkzoekenden met de hoogste graad van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en gedefinieerd overeenkomstig de bepalingen van Eurostat.

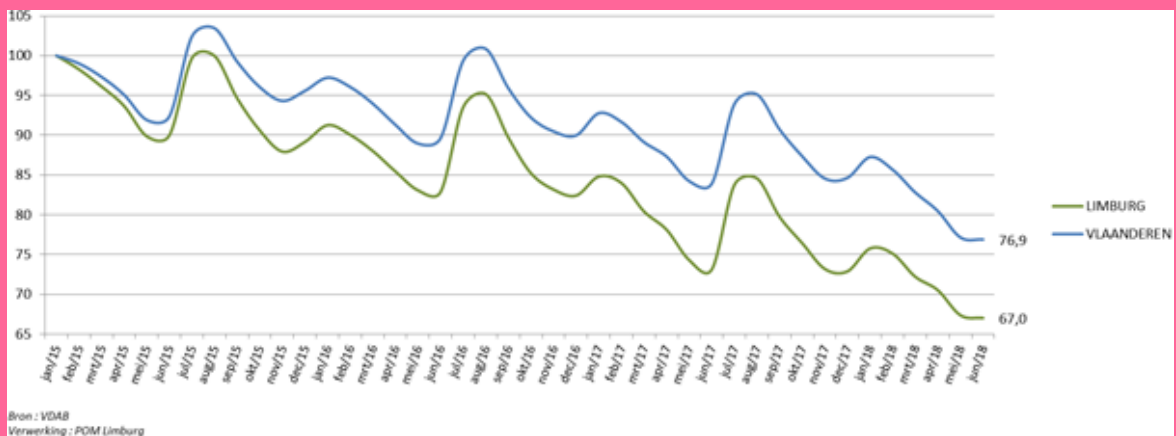
De nwwz worden opgedeeld in 4 categorieën:

- Werkzoekenden met WerkloosheidsUitkeringsAanvraag (WZUA),
- Jongeren in BeroepsInschakelingsTijd (BIT),
- Vrij ingeschreven nwwz,
- Andere verplicht ingeschreven nwwz (o.a. tijdelijk geschorste nwwz).

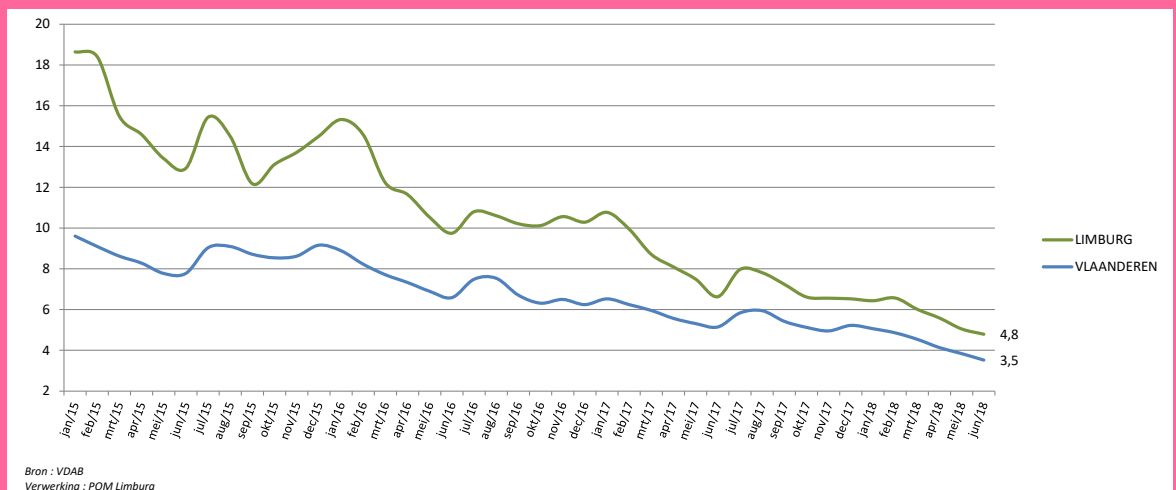
De spanningsgraad, of m.a.w. het aantal nwwz per openstaande vacature, is een maatstaf voor het al of niet makkelijk invullen van vacatures binnen een gebied, want hoe hoger de spanningsgraad, hoe gemakkelijker een vacature zal ingevuld worden door het groter aanbod aan werkzoekenden. Een hoge spanningsgraad wordt vanuit werkgeversperspectief als gunstig beschouwd; dit impliceert nl. minder knelpunten. Deze indicator moet evenwel met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden. De vacatures worden geregistreerd volgens de vestigingsplaats van het bedrijf, wat niet altijd overeenkomt met de plaats van tewerkstelling.

De werkloosheidsgraad is het aandeel van de nwwz in de totale beroepsbevolking (werkenden en nwwz) tussen 18 en 65 jaar.

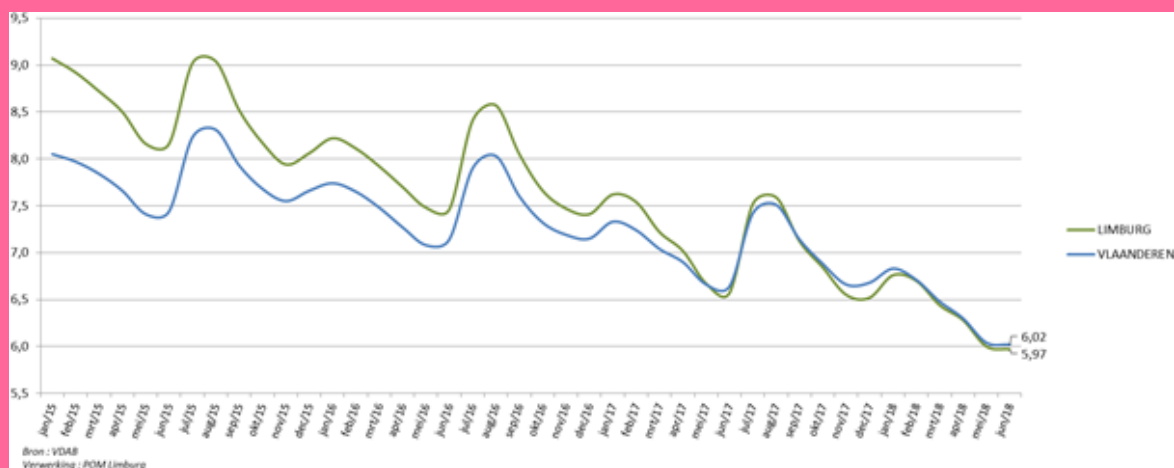
Evolutie niet-werkende werkzoekenden januari 2015 – juni 2018 (indices, januari 2015 = 100)

Evolutie spanningsgraad (aantal nwwz per openstaande vacature) januari 2015 – juni 2018

Evolutie werkloosheidsgraad (aantal nwwz t.o.v. beroepsbevolking) januari 2015 – juni 2018

Synthese

- Het aantal niet-werkende werkzoekenden in Limburg blijft ook in het 1^e kwartaal van 2018 fors dalen t.o.v. dezelfde periode in 2017 (-10,5%). Bovendien gebeurt die daling aan een krachtiger tempo dan in Vlaanderen (-6,5%), wat al geruime tijd het geval is.
- Hierdoor is de werkloosheidsgraad in Limburg nu al 10 maanden op rij lager dan in Vlaanderen. Bovendien dook de Limburgse werkloosheidsgraad in juni jl. voor het eerst in 10 jaar onder de 6%. Van alle Limburgers tussen 18 en 65 jaar was in juni jl. 5,97% geregistreerd als niet-werkende werkzoekende bij de VDAB.
- Een sterke toename van het aantal openstaande vacatures en een al even forse afname van het aantal niet-werkende werkzoekenden zorgt uiteraard voor een historisch lage spanningsgraad. Zo waren er in juni 2018 per openstaande vacature nog maar 4,8 niet-werkende werkzoekenden in Limburg. In Vlaanderen ligt de spanningsgraad zelfs nog lager (3,5). Gezien het geringe aanbod aan niet-werkende werkzoekende arbeidskrachten en de grote vraag naar invulling van arbeidsplaatsen, is een optimale afstemming van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt (bv. middels opleidingen) meer dan ooit van cruciaal belang om de openstaande vacatures in te vullen en om nog meer mensen aan het werk te krijgen.

6. Omzet, uitvoer en investeringen

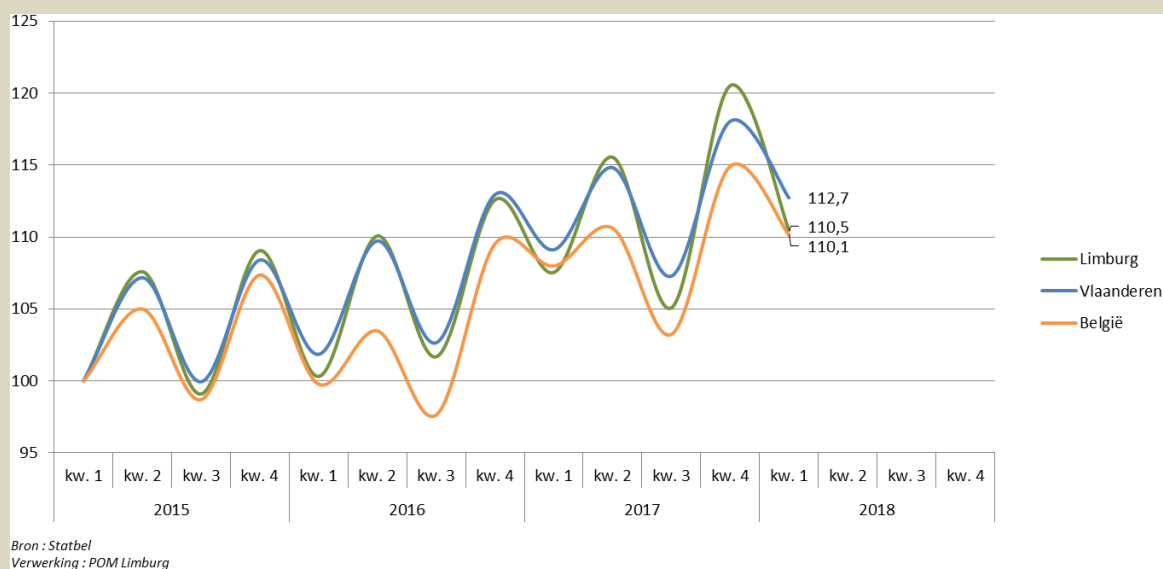
Het betreft hier de gegevens over de omzet, uitvoer en investeringen volgens de btw-aangiften. De beschouwde sectoren worden gedefinieerd als de secties B tot en met J en M,N,R en S van de nomenclatuur NACE-BEL 2008 (voor meer info: zie www.statbel.fgov.be). Voor de overige sectoren (vooral primaire, financiële en quartaire sector) is de betrouwbaarheid van de gegevens onvoldoende door afwijkende btw-aangiften of forfaitaire regimes. Tevens gebeuren de btw-aangiften volgens de maatschappelijke zetel wat resulteert in een onderschatting van de bedragen voor Limburg. Afgezien van deze tekortkomingen kan via de procentuele evolutie, die bij een conjunctuuranalyse signifikanter is dan de absolute cijfers, wel de economische trend aangegeven worden.

6.1 Omzet

De omzet omvat alle bedragen (exclusief btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in België of in het buitenland. Bovendien omvat de omzet alle andere kosten (vervoer, verpakking, enz.) die aan de klant worden doorgerekend, ook al worden ze apart in rekening gebracht. Kortingen, rabatten en disconto's worden in mindering gebracht, evenals de waarde van teruggekomen producten (via creditnota's).

Evolutie van de omzet januari 2015 – maart 2018 (indices, 1^e kwartaal 2015 = 100)

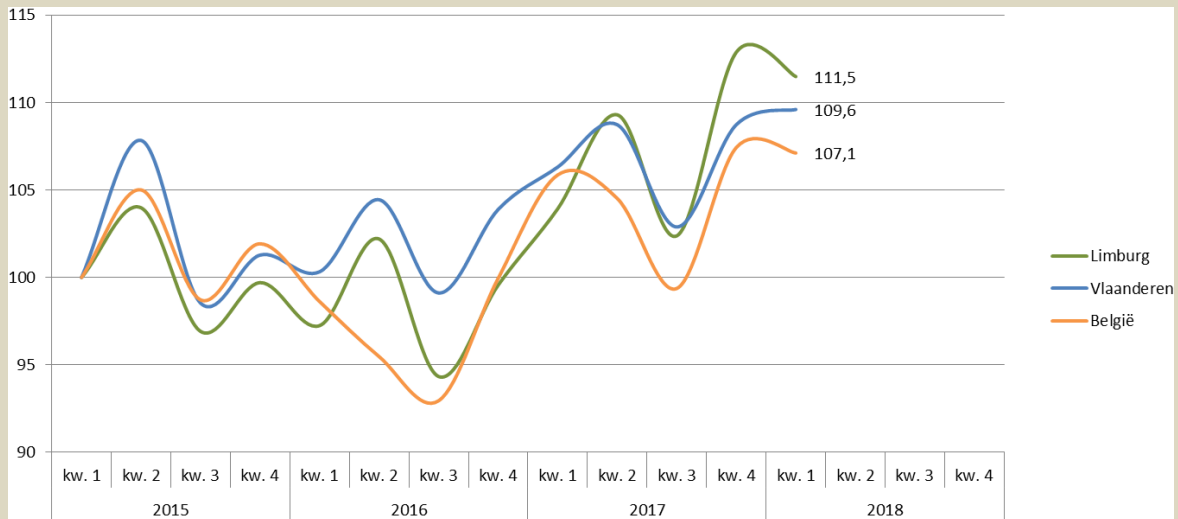
Synthese

- De forse omzetstijging in de Limburgse en Vlaamse bedrijven in 2017 wordt gecontinueerd in het 1^e kwartaal van 2018, zij het ietwat afgezwakt. T.o.v. het 1^e kwartaal van 2017 realiseerden de Limburgse bedrijven in het 1^e kwartaal van 2018 een totale omzetstijging van 2,7%. In Vlaanderen was de stijging met 3,3% net iets sterker.
- De afgelopen 3 jaren is de omzet in de Limburgse bedrijven gestegen met 10,5%. Hiermee loopt Limburg iets achter op Vlaanderen, waar de stijging 12,7% was.

6.2 Uitvoer

De uitvoer omvat alle bedragen (excl. btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in het buitenland of m.a.w. de in het buitenland gerealiseerde omzet.

Evolutie van de uitvoer januari 2015 – maart 2018 (indices, 1^e kwartaal 2015 = 100)

Bron : Statbel
Verwerking : POM Limburg

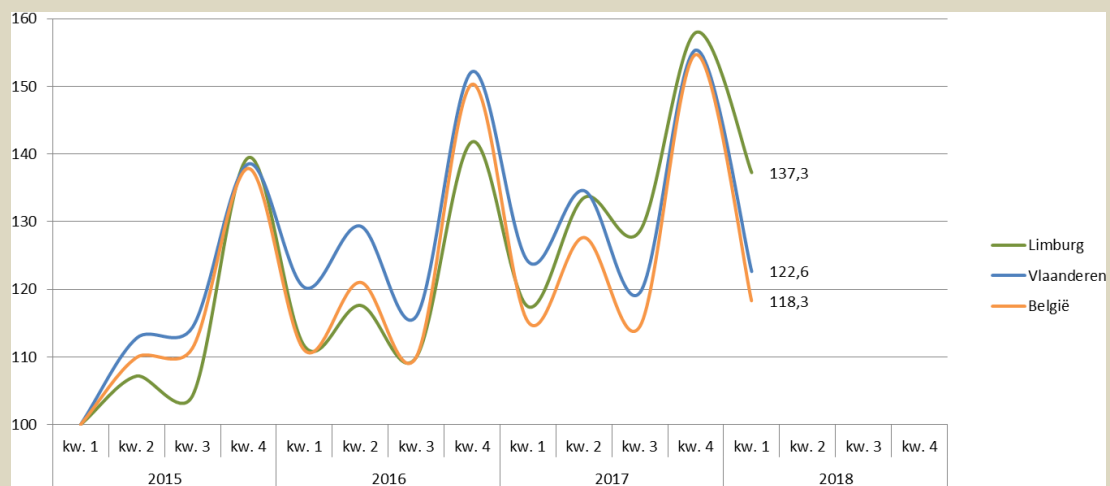
Synthese

- Limburg is een exportgevoelige provincie en heeft dus alle baat bij een gunstige wereldwijde economische conjunctuur. Dat weerspiegelt zich in de Limburgse uitvoercijfers die, in navolging van de forse toename in 2017, ook in het 1^e kwartaal van 2018 opnieuw sterk stijgen t.o.v. dezelfde periode in 2017, nl. met 7,3%. In Vlaanderen steeg de waarde van uitvoer in het 1^e kwartaal van 2018 met 3,1% t.o.v. het 1^e kwartaal van 2017.

6.3 Investerings

Investerings zijn de uitgaven (exclusief btw) door de btw-plichtige voor de verwerving van goederen en diensten die een bedrijfsmiddel uitmaken. Het gaat dus om oprichtingskosten, immateriële vaste activa, terreinen en gebouwen, installaties, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel, vaste activa in leasing en overige vaste activa.

Evolutie van de investeringen januari 2015 – maart 2018 (indices, 1^e kwartaal 2015 = 100)

Bron : Statbel
Verwerking : POM Limburg

Synthese

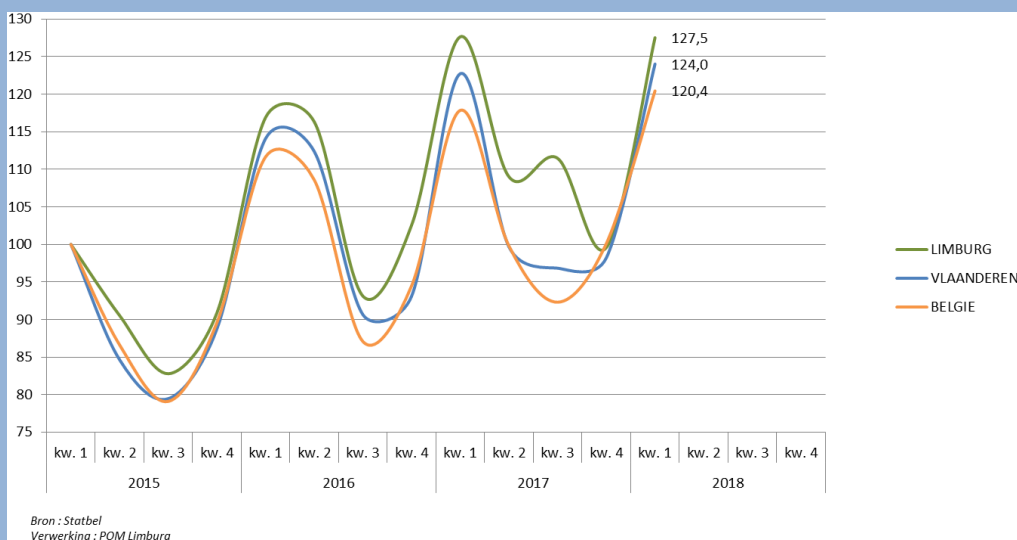
- De investeringen van de Limburgse bedrijven zijn de op één na best scorende indicator in deze Limburgradar, na de toename van het aantal openstaande vacatures. In totaal lag het investeringsbedrag van de Limburgse bedrijven in het 1e kwartaal van 2018 16,9% hoger dan in het 1e kwartaal van 2017. Bovendien scoren de Limburgse bedrijven opvallend beter dan hun Vlaamse collega's waar het investeringsbedrag begin 2018 zelfs iets lager lag dan begin 2017 (-1,2%).
- Ook over een langere periode, sinds begin 2015, scoort Limburg (+37,3%) inzake investeringen opvallend beter dan Vlaanderen (+22,6%) en België (+18,3%).

7. Starters

Deze startergegevens onder de btw-plichtige bedrijven zijn gebaseerd op de volgende administratieve gebeurtenissen die zich op het vlak van btw-plicht voor starters kunnen voordoen:

- de eerste of primo-onderwerping,
- de weder-onderwerping, d.i. de heractivering van de btw-plichtige activiteit van een onderneming die gedurende een zekere periode niet werd gevoerd.

Evolutie aantal starters januari 2015 – maart 2018 (indices, 1^e kwartaal 2015 = 100)

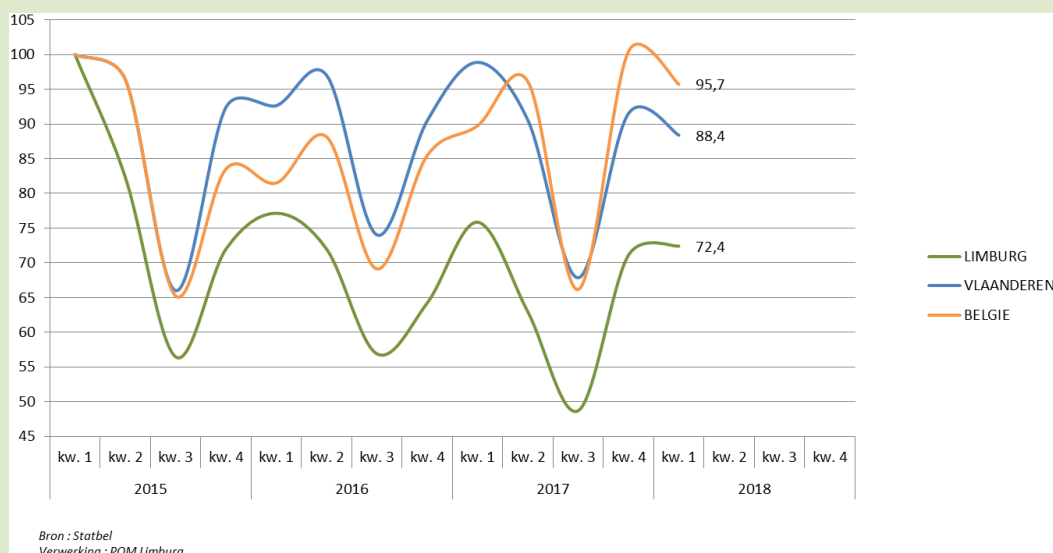
Synthese

- 2.126 ondernemingen startten hun activiteiten in de eerste 3 maanden van 2018 in Limburg. Dat zijn er nagenoeg evenveel (-0,1%) als in de eerste 3 maanden van 2017. In Vlaanderen nam het aantal starters in die periode nog licht toe met 1,1%.
- Vergeleken met het 1^e kwartaal van 2015 kent Limburg in het 1^e kwartaal van 2018 een sterkere toename (+27,5%) dan Vlaanderen (+24,0%) en België (+20,4%). 2016 en 2017 waren dan ook absolute topjaren voor wat betreft het aantal starters in Limburg.

8. Faillissementen

De faillissementcijfers zijn gebaseerd op de declaraties van de rechtbanken van Koophandel en worden, indien nodig, aangevuld met informatie uit het bedrijvenregister van de FOD Economie-ADSEI.

Evolutie aantal faillissementen januari 2015 – maart 2018 (indices, 1^e kwartaal 2015 = 100)

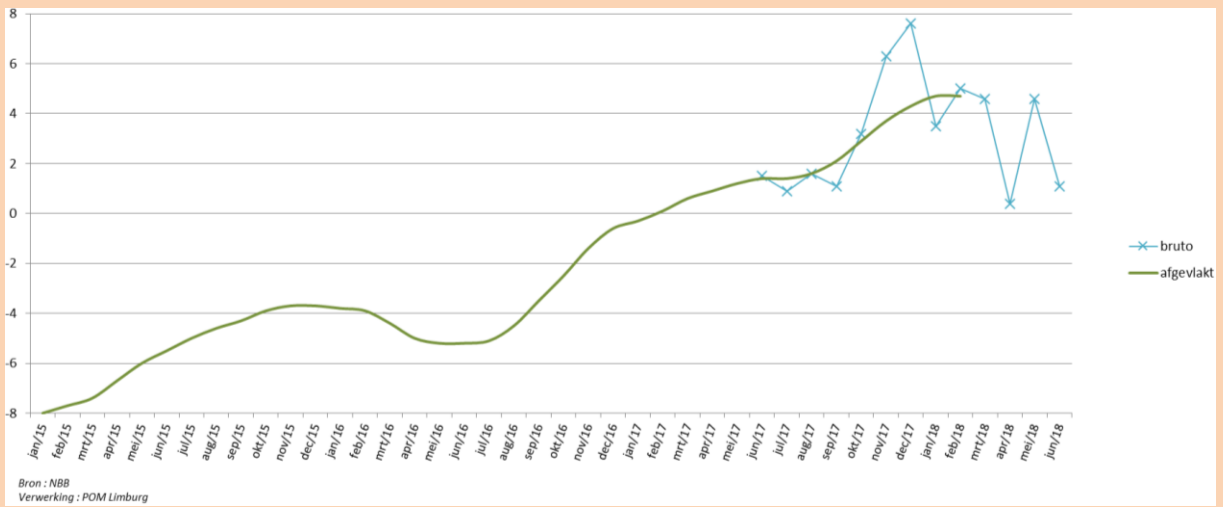
Synthese

- Nadat het aantal faillissementen in het 4^e kwartaal van 2017 nog toenam in vergelijking met dezelfde periode een jaar voordien, laat het 1^e kwartaal van 2018 terug een daling van het aantal faillissementen optekenen in vergelijking met het 1^e kwartaal van 2017. In Limburg (-4,5%) is de daling weliswaar minder uitgesproken dan in Vlaanderen (-10,6%).
- In vergelijking met begin 2015 is het aantal faillissementen begin 2018 in Limburg gedaald met 27,6%. Dat is beduidend beter dan de daling in Vlaanderen (-11,6%) en België (-4,3%).

9. Conjunctuurcurven Nationale Bank

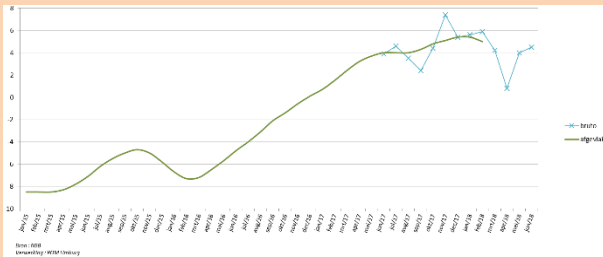
De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België (NBB) is sneller beschikbaar dan de hiervoor behandelde kwantitatieve economische data en weerspiegelt, sinds meerdere decennia op een betrouwbare wijze, maandelijks het verloop van de economische activiteit van het land. Deze conjunctuurindicator wordt opgesteld op basis van de antwoorden op de maandelijkse conjunctuurenquête die de NBB bij de ondernemingen in België organiseert. Het gaat om een maandelijkse indicator die het saldo weergeeft van ondernemingen die een conjunctuurverbetering dan wel een conjunctuurverslechtering verwachten. Deze conjunctuurenquêtes zijn dan ook het instrument bij uitstek om de conjuncturele situatie in real time te volgen. De bruto synthetische conjunctuurindicator, bekomen na uitzuivering van de seizoensinvloeden, weerspiegelt het ondernemersvertrouwen of het algemeen conjunctuurklimaat. De afgevlakte synthetische curve toont, door eliminatie van de extreme waarden, met vertraging van enkele maanden de fundamentele tendens van de conjunctuurbeweging en de echte trendkeerpunten.

Globale conjunctuurcurve Limburg januari 2015 – juni 2018

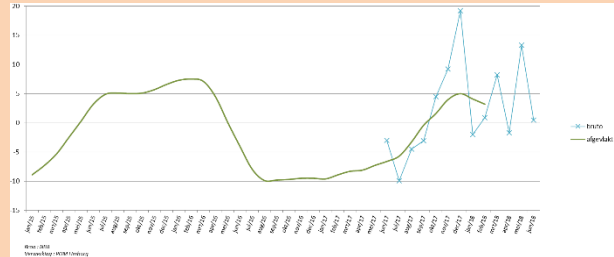

Sectorale conjunctuurcurven Limburg januari 2015 – juni 2018

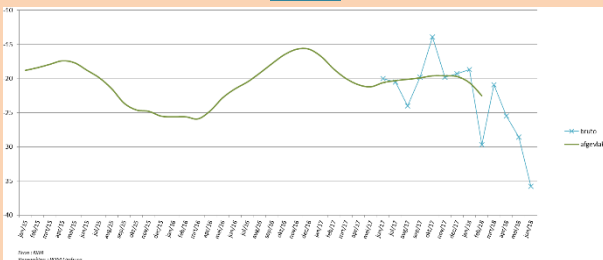
Verwerkende nijverheid

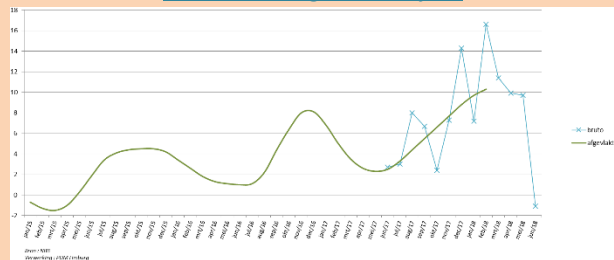
Bouwnijverheid

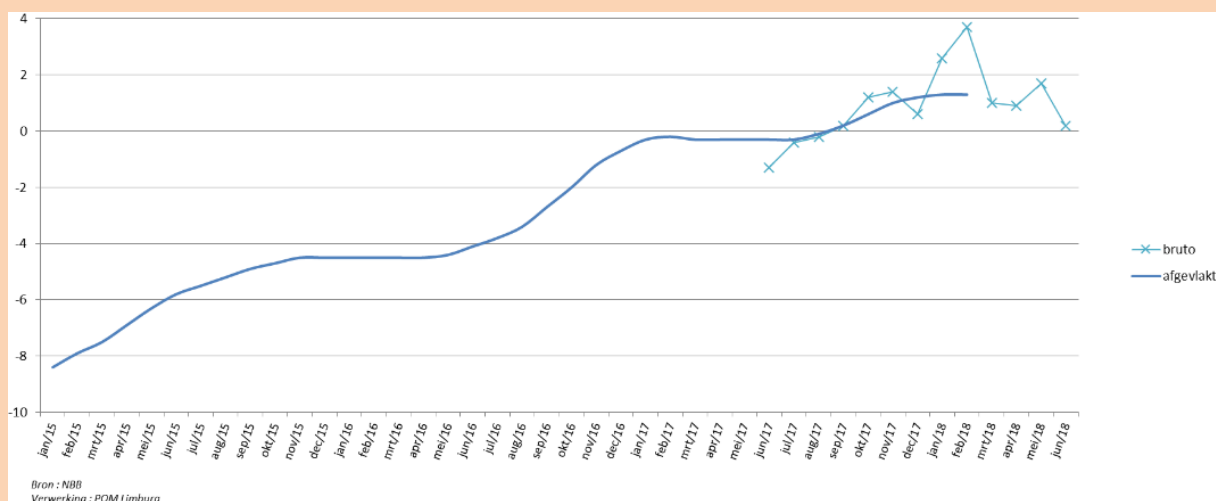
Handel

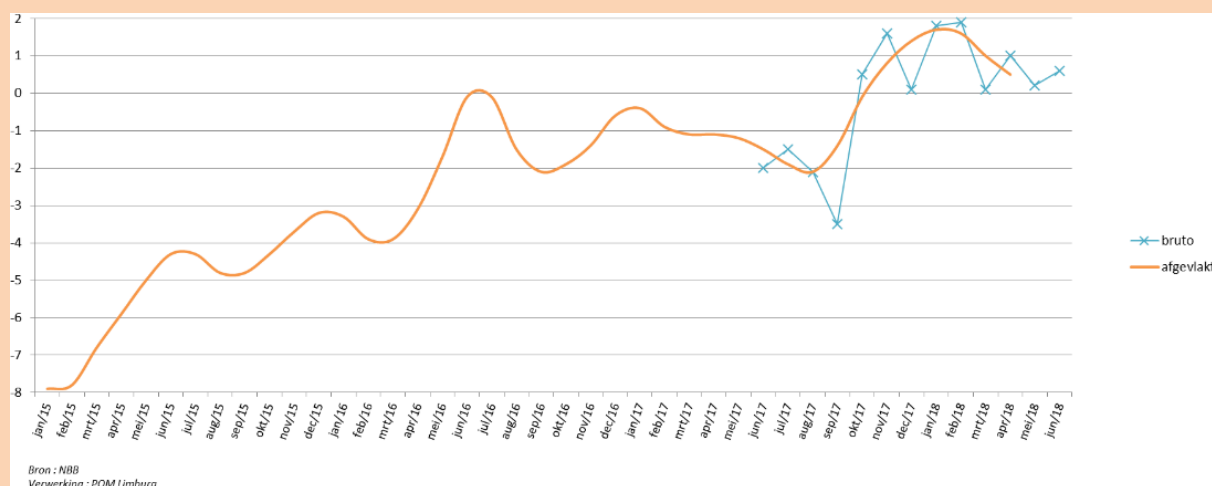
Dienstverlening aan bedrijven

Globale conjunctuurcurve Vlaanderen januari 2015 – juni 2018

Globale conjunctuurcurve België januari 2015 – maart 2018

Synthese

- De sterk stijgende Limburgse conjunctuurcurve van in het najaar 2017 lijkt begin 2018 wat getemperd te worden. Niettemin blijft het Limburgse ondernemersvertrouwen nog steeds op een hoog niveau.
- In Vlaanderen en België is dat ondernemersvertrouwen ook positief, maar steekt het minder ver boven nul uit als in Limburg. Vlaanderen vertoont op een iets lager niveau min of meer dezelfde curve als Limburg, met een stijging in het najaar van 2017 en een stabilisering begin 2018. In België daarentegen wordt de stijging van eind 2017 gevolgd door een significante daling van het ondernemersvertrouwen in de eerste maanden van 2018.
- Binnen Limburg gaat enkel de curve van de ‘Dienstverlening aan bedrijven’ begin 2018 nog in stijgende lijn. De overige sectorale conjunctuurcurven (‘Verwerkende nijverheid’, ‘Bouwnijverheid’ en ‘Handel’) vertonen een neerwaartse tendens.

Duiding

Met de Limburgradar wil POM Limburg op kwartaalbasis de evolutie van de economische activiteit in de provincie Limburg in kaart brengen. Deze conjunctuurnota bevat een aantal bewust gekozen indicatoren die geselecteerd werden op basis van hun relevantie voor de socio-economische ontwikkeling van de provincie en op basis van hun beschikbaarheid op kwartaalbasis. In de Limburgradar doet POM Limburg enkel een beroep op officiële cijfers die door erkende instanties worden vrijgegeven. De Limburgradar geeft de resultaten weer van het afgelopen kwartaal en doet geen voorspellingen over de te verwachten socio-economische evolutie.

De Limburgradar verschijnt vier keer per jaar (januari, april, juli, oktober). Uit respect voor de huidige en toekomstige generaties kiest POM Limburg voor een digitale verspreiding van de Limburgradar. U kan zich abonneren op de Limburgradar door uw gegevens aan ons te bezorgen via info@pomlimburg.be.

Meer gedetailleerd socio-economisch cijfermateriaal voor Limburg en haar gemeenten kan u terugvinden op de website www.pomlimburg.be (rubriek 'Kenni's').

Bronvermeldingen

POM = Provinciale OntwikkelingsMaatschappij

RSZ = Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

RVA = Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

VDAB = Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

Statbel = Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

NBB = Nationale Bank van België

Colofon

De Limburgradar is een uitgave van:

POM Limburg

Corda Campus Gebouw 6B – Kempische Steenweg 303 bus 101 – 3500 Hasselt

Tel. 011 300 100

info@pomlimburg.be

www.pomlimburg.be

Verantwoordelijke uitgever: Frank Zwerts, algemeen directeur POM Limburg

Redactie en vormgeving: POM Limburg

Editie juli 2018

© POM Limburg